

Om vår sektor ikke har erkjent det tidligere og iverksatt tiltak for å reversere negativ naturpåvirkning, er det all mulig grunn til å starte i dag, skriver Katharina Th. Bramslev, daglig leder i Grønn Byggallianse

15-02-2024 13:12 CET

Klar tale fra Naturrisikoutvalget: Vår påvirkning på natur skaper økonomisk risiko

I starten av 2024 har «Oppsynsmannen» med Bård Tuft Johansen blitt en seersuksess på NRK. Kombinasjonen humor og folkeopplysning om nedbygging av natur appellerer til mange og har ført til økt «naturbevissthet».

Men humoren springer ut av en svært alvorlig erkjennelse, som er grundig beskrevet i Naturrisikoutvalgets rapport [I samspill med naturen](#), som ble

overlevert regjeringen i denne uken. I den kan vi lese at naturtapet akselererer og vil fortsette å vokse om vi ikke tar grep. Tallene viser at «I perioden 1990–2019 ble det bygget ned et areal på 1 500 km² i Norge, i gjennomsnitt ca. 50 km² per år.» På under 30 år er altså natur fra et større areal enn det samlede kommunearealet til Oslo, Bergen og Trondheim borte. Videre skriver utvalget at: «Nedbygging på dette nivået gir årlige klimagassutslipp på om lag 2 mill. tonn CO₂, og fører i tillegg til tapt fremtidig CO₂- opptak på de nedbygde arealene.»

Om vår sektor ikke har erkjent det tidligere og iverksatt tiltak for å reversere negativ naturpåvirkning, er det all mulig grunn til å starte i dag.

Og det er slett ikke kun økte kostnader forbundet med å omstille virksomheten slik at den reduserer negativ naturpåvirkning. Det er også en økonomisk egeninteresse for virksomheter som skal ruste seg for morgendagens konkurranse. Utvalget skriver at den økende oppmerksomheten om arealer og arealbruk i samfunnet gir strammere rammevilkår for tilgang på areal til næringsvirksomhet. Dette kan igjen være en kilde til **overgangsrisiko** med endringer i reguleringer, rammebetingelser, politikk, teknologi eller forbrukerpreferanser, som næringen må forberede seg på. Vi har medlemmer som har tatt en beslutning om å ikke kjøpe tomter på dyrkbar mark, selv om arealet er regulert til utbygging. De har erfart at økt oppmerksomhet om bevaring av dyrkbar mark brått kan gi endrede forutsetninger, og vurdert risikoen med slike tomter som for stor.

I tillegg er det nå også en økende **fysisk naturrisiko**, da veier, bygninger og annen infrastruktur vil bli utsatt for klimaendringer. Vi oppfordrer, som naturrisikoutvalget, våre medlemmer til å se på hvordan virksomheten er eksponert for de ulike formene for naturrisiko.

Naturrisikoutvalgets mandat er ikke er å foreslå endringer i virkemiddelbruk eller spesifikke tiltak som kan redusere naturtapet. På mange måter er det uheldig fordi vi trenger debatten om nye og endrede virkemidler. Likevel er det vel verdt å feste seg ved utvalgets 74 *anbefalinger* hvor 12 er rettet særlig mot næringslivet. Utvalget anbefaler en «femtrinnsmodell» for virksomheter, så de kan identifisere hvor og hvordan den berører natur, analysere naturrisiko og bruke kunnskapen som beslutningsgrunnlag og for rapportering. Finanssektoren oppfordres til «å få fram naturrisikorelevant informasjon, også fra virksomheter som ikke er underlagt formelle krav om

rapportering.» Her er utvalget tydelig inspirert av, og viser til, hvordan krav til samsvar med EU-taksonomien og rapporteringskrav vil bidra til å dempe naturtapet. Vi hører allerede at det er banker som ikke ønsker å finansiere utbygging på dyrkbar mark med høy jordbrukskvalitet eller i sårbar natur fordi det ikke er i tråd med EUs taksonomi og kriterier for bærekraftig aktivitet.

En mer restriktiv politikk nasjonalt og/eller lokalt for å tillate arealbruksendringer vil selvsagt ha effekt på omfang og tempo i nedbygging av natur, men samtidig har samfunnet behov for infrastruktur, yrkesbygg og boliger. Så hvordan bør vi da innrette oss dersom vi samtidig skal ta vare på natur?

Grønn Byggallianse og mange med oss, har pekt på at rehabilitering og transformasjon av eksisterende utbygde arealer, bygg og infrastruktur er det viktigste å gjøre om vi skal dempe naturtap og kutte i klimagassutslipp. Vi har spilt inn flere forslag til virkemidler for at det skal bli enklere og mer kostnadseffektivt for utbyggere å velge rehabilitering. Vi ser også arkitekter som [øker kunnskapen](#) om hvordan vi kan få til gode rehabiliteringer, transformasjoner og mer ombruk.

Vi er enige med utvalget at virksomheter har et selvstendig ansvar for å gjennomføre tiltak som reduserer negativ påvirkning på natur. Samtidig, når vi leser analysen og anbefalingene utvalget gir, er det sannsynlig å forvente endringer i rammebetingelsene for vår sektor i nær fremtid. Naturtapet skjer med et slikt omfang og hastighet at kraftige virkemidler må til dersom Norge og EU skal ha sjanse til å nå naturmålene de har forpliktet seg til. Da gjør virksomheter i bygg-, anlegg- og eiendomssektoren klokt i å vurdere naturrisiko og ta eventuelle grep for omstilling nå, ettersom endrede rammebetingelser for areal og materialbruk kan utgjøre forskjellen på et være eller ikke være i et marked som skal bidra til naturpositiv utvikling.

Grønn Byggallianse jobber for at bærekraft skal bli det selvfølgelig valget i bygg-, anlegg- og eiendomssektoren.

Vi er en uavhengig og non-profit medlemsforening for offentlige og private virksomheter fra hele verdikjeden.

Kontaktpersoner

Morten Nordskog

Pressekontakt

Kommunikasjonssjef

Politikk og kommunikasjon

Morten.Nordskog@byggalliansen.no

901 800 27

Katharina Th. Bramslev

Pressekontakt

Daglig leder

katharina.bramslev@byggalliansen.no

+47 977 58 897